

GARMER & THESINGER

EXPRESS

Maandelijk Nieuwsblad voor Garmerwolde
Thesinge en omstreken

9e jaargang juli 1986

Hoor de wind waait door de pijpen

Het orgel in Garmerwolde

Als de klokken van de kerken in onze dorpen luiden hoor je dat in wijde omgeving. Van de orgels, die toch ook behoorlijk geluid kunnen produceren, merken de meeste mensen veel minder. Weliswaar beluisteren de kerk-gangers hun muziek regelmatig tijdens de kerkdienst, voor de anderen zullen de orgels slechts zelden klinken en dat is jammer. Het fraaie, kleine orgeltje uit 1873 in de Nederlands Hervormde Kerk van Thesinge en het imposante orgel uit 1851 in de enige kerk van Garmerwolde zijn belangrijk cultuurbezit waarvoor in dit artikel aandacht wordt gevraagd. Het dient tevens als opmaat voor het kerkepadgebeuren in augustus 1986. Duizenden zullen door de NCRV op pad gestuurd worden langs o.a. de oude kerken van Garmerwolde en Thesinge; de NCRV-televisie zal haar opnamen op 12 augustus uitzenden en velen zullen verrast zijn over deze kerken met hun orgels. Vaste organist Hein Peter

Nauta liet me de instrumenten horen en zien.

Organist Hein Peter Nauta
Hein Peter Nauta speelt inmiddels vier jaar op de orgels in Garmerwolde en Thesinge, als opvolger van Sieuwert Pilon. Hein Peter: "Sieuwert was een medestudent van mijn vroegere leraar Peter Westerbrink en vroeg mij of in hier organist wilde worden. Zelf kon hij een ander baantje krijgen. Ik heb toen proefgespeeld, niet voor de kerkeraad maar meer om voor mezelf uit te maken of ik het wilde, en ik vond de orgels beslist de moeite waard. Vooral het orgel van Garmerwolde boeide me door z'n vele mogelijkheden en vaak fraaie klank, daarnaast is het kleine orgel in Thesinge ondanks z'n eenvoud mooi en klinkt het uitstekend in de ruimte van de kerk. Toen ik vervolgens voor het eerst in een kerkdienst gespeeld had vonden ze mijn spel goed genoeg en ik mocht blijven

spelen, en nog altijd met veel plezier."

Hein Peter is 23 jaar oud en in de stad Groningen geboren en getogen. In het ouderlijk huis stond een harmonium dat zijn moeder van thuis had meegekregen. Als zo'n instrument er staat is het voor de hand liggend dat de kinderen er les op krijgen. "Ik was met twee zusjes op les bij de vroegere organist van de Stadsparkkerk in de stad, de heer A. Wegenaar. Die had thuis ook een harmonium staan en onderrichte ons heel traditioneel ion het harmoniumspel, ieder van ons kreeg een kwartier de tijd waarbij we op elkaar moesten wachten. Het werd beter toen ik op les ging bij Peter Westerbrink, een nu bekende Groninger organist. We deden dat op het orgel van de Ark, een Gereformeerde kerk in Helpman. Ik kreeg toen ook de sleutel van die kerk zodat ik vele

uren in de kerk doorbracht met oefenen en improviseren, soms tot diep in de nacht terwijl leeftijdgenoten in de kroeg zaten. Maar het lawaai dat ik af en toe maakte deed niet onder voor een drukke discotheek. Ik heb er veel geleerd en kreeg van Peter goed les. In die tijd begon ik bovendien veel orgel te spelen tijdens kerkdiensten, bijvoorbeeld in bejaardentehuizen en verpleegtehuizen."

Als opleiding heeft Hein Peter de HAVO gedaan, daarna een vooropleiding voor het conservatorium en hij zit nu al 3 jaar op het Stedelijk Conservatorium in Leeuwarden, met als hoofdvak kerkorgel en als bijvak piano. "In feite word ik opgeleid als muziekdocent aan een muziekschool. Daarbij is het heel goed mogelijk kerkorgel te blijven spelen tijdens diensten en de meesten doen dat ook, als of niet gecombineerd met de functie van cantor (leider van de zang in kerken). Door de week ben in dus in

Het orgel in Thesinge (foto's: Jos de Vries)

Organist Hein Peter Nauta (foto: Jos de Vries)

Leeuwarden en in het weekend geef ik, vooral in Hoogkerk, les en speel ik afwisselend in Garmerwolde en Thesinge."

Ik vroeg wat er nou zo mooi is aan een orgel. Hein Peter: "Het belangrijkste vind ik de enorme mogelijkheden die het instrument biedt. Je kunt er zoveel verschillende soorten klanken en combinaties van klanken uithalen. En dat klinkt dan in een grote ruimte die mede het karakter van de orgelmuziek bepaalt. In beide kerken is het orgel mooi afgestemd op de ruimte. Toch kan het zijn dat het orgel in Garmerwolde gebouwd is voor de originele, grotere kerk (een deel van het schip is in 1859 afgebroken terwijl het orgel uit 1851 stamt) en later niet voor een kleinere ruimte bijgesteld is.

Aantrekkelijk is verder dat elk orgel steeds zijn eigen karakter heeft. Zo heeft een eenvoudig orgel als in Thesinge één manuaal (toetsenbord), in Garmerwolde heeft het orgel twee manualen. In beide kerken is een zogeheten aangehangen pedaal. Maar orgels kunnen meer manualen en een uitgebreider pedaal hebben. Dan kunnen de registers (waarmee je een bepaald soort pijpen laat klinken, bijvoorbeeld de prestanten en de fluiten) onderling erg verschillen en is het pijpwerk door z'n constructie van in-

vloed. Bovendien speelt het bouwjaar een belangrijke rol omdat elke tijd zijn eigen kenmerkende orgels heeft voortgebracht. Je kunt je voorstellen dat het bijzonder boeiend is om op meer orgels te spelen want je hebt steeds weer een ander instrument onder handen."

Gemeentezang

Het begeleiden van de gemeentezang is een aparte kunst. De eerste opdracht is natuurlijk om vanuit de stad Groningen op tijd voor de dienst aanwezig te zijn. "Dat is me tot nu toe gelukt. Van 't winter was het wel een keer op het nippertje. Mijn oude, rode Dafje uit 1977 gleed op de gladde wegen alle kanten uit en vertikte het om naar de dorpen te rijden. Gelukkig was ik nog niet ver van huis zodat ik de auto van m'n vader kon pakken. Vlak voor de dienst kwam ik de kerk van Thesinge binnen waar de eerste reserve Bertus Kol al enigszins nerveus op de uitkijk stond. Nu kan hij best spelen maar het is toch wel spannend om dat onvoorbereid te doen.

Het begeleiden van de kerkzangers vergt een bepaalde techniek. Je moet met een voorspel beginnen en de mensen duidelijk maken wanneer ze met zingen kunnen beginnen. Het is de kunst om hen met het orgelspel tot mooi gezang te inspireren. Meestal gaat dat goed maar het is ook wel gebeurd dat ik het voorspel van een gezang i.p.v. een psalm speelde of dat ik verkeerd op het liturgiebriefje van de koster gekeken had. Als je dat op tijd in de gaten hebt, kun je al improviserend, nog naar het goede lied toewerken. Als redende engel stond eens dominee C. de Vries op de kansel die me, terecht, na mijn voorspel toeriep: "Hein Peter, volgens mij heb jij een verkeerd lied". Een pijnlijk moment, hoor!"

Het orgel van Garmerwolde is aan een grote onderhoudsbeurt toe. Het is inmiddels voor res-

tauratie aangemeld al kan het nog wel even duren voordat subsidie daarvoor toegekend wordt. Er is wellicht één à twee ton voor nodig. Dit maakt wel begrijpelijk dat het orgel, vooral 's winters, kuren kan vertonen. "Soms blijft er een toon vastzitten, een hanger noemen we dat, met als gevolg dat je bepaalde registers of nog erger een heel manuaal niet meer kunt gebruiken. Het vergt dan al mijn improvisatievermogen om de gemeente niets te laten merken en tot het eind van het lied te brengen."

Orgel op de brug

Lichte mankementen aan het orgel kan Hein Peter zelf verhelpen. Hij duikt dan het orgel in met gereedschap en repareert waar dat nodig is. De binnenkant van een orgel is trouwens een knap stuk werk. Zo zullen de meeste mensen denken dat de pijpen in het front, die je vanuit de kerkbanken kunt zien, het gehele pijpwerk vormen. Achter dit front staan echter in de orgelkast nog vele pijpen. Het is zelfs zo dat sommige pijpen in het front er maar voor de sier staan om de buitenkant tot een harmonisch geheel te maken.

De pijpen zijn meestal gemaakt van een combinatie van 1/3 tin en 2/3 lood. Ook zijn er een aantal houten pijpen. Al die pijpen staan in twee verdiepingen op zogenaamde windladen opgesteld (in Garmerwolde tenminste, in Thesinge is het allemaal wat kleinschaliger). In die windladen wordt een door een electromotor aangedreven blaasbalg constant lucht gepompt, die de pijpen op het door de organist gekozen moment lucht en dus geluid geeft. Vroeger was dat hard werken omdat toen die luchtdruk met de hand, door te pompen, moest worden geproduceerd.

Je kunt dus werkelijk het orgel inlopen. Hein Peter demonstreert het me door, terwijl ik boven het orgel sta, een stel pijpen tot klin-

ken te brengen. Het is verbaazingwekkend hoeveel lawaai ook de kleinste pijpen kunnen maken. Prachtig is het om al die zo verschillende tonen nu eens dichtbij en dan weer ergens achter in het orgel vanuit de pijpen te horen komen. Daar kan geen muziekinstallatie tegenop. Minstens één keer per jaar worden de orgels gestemd. Orgelbouwer en -stemmer Mense Ruiter uit Zuidwolde doet er een hele dag over om het orgel op peil te krijgen. Elk type pijp heeft een eigen stemmethode, het is precieswerk zoals alleen een vakman kan leveren.

Het orgel van Garmerwolde

Het orgel is in de jaren 1849-1851 vervaardigd door de in het noorden bekende orgelbouwer Petrus van Oeckelen uit Haren. Hij kreeg daar f5.000,- voor. Dit blijkt uit een rapport dat in 1974 door de organist Klaas Bolt over het instrument is opgesteld met het oog op een mogelijke restauratie-aanvraag. Het kwam kortgeleden tevoorschijn uit een kist met kerkstukken die de kerkvoogd W. Groenewold aan dominee C. de Vries-Batenburg overdroeg bij zijn vertrek. Daarin is tevens de originele opdracht aan genoemde orgelbouwer opgenomen. In 18 artikelen is nauwkeurig omschreven wat het voor een orgel moest worden. Bijvoorbeeld Artikel 3. Over het pijpwerk:

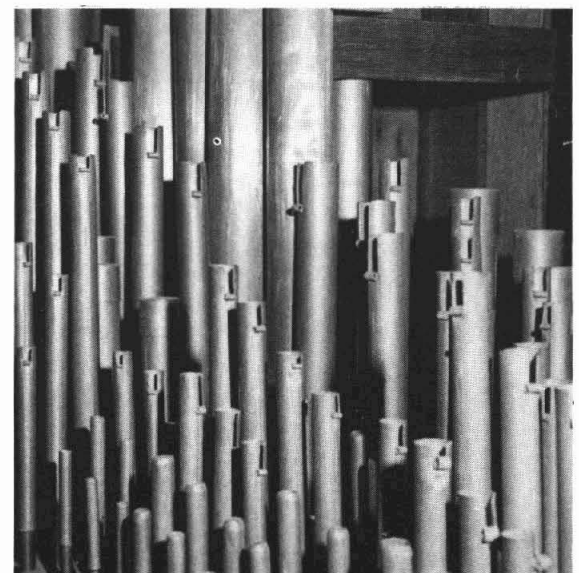
Dispositie

Manuaal of hoofdwerk

- No. 1. Prestant 8 voet groot C in het front van Engels Blokkin
- No. 2. Bourdon 16 vt, wijd men-suur groot en klein Octaaf van Wagenschot
- No. 3. Octaaf 4 vt.
- No. 4. Wijd gedakt 8 vt. groot octaaf van Wagenschot
- No. 5. Prestant 16 vt. discant
- No. 6. Nachthoren 4 vt.

Tekst op het orgel in Thesinge (foto: Jos de Vries)

Pijpenwerk in het orgel van Garmerwolde (foto: Jos de Vries)

- No. 7. Octaaf 2 vt.
 No. 8. Quint gedekt 3 vt.
 No. 9. Mixtuur 3 en 4 sterk, uit 2 vt. gehalveerd
 No. 10. Fagot 16 vt. gehalveerd
 No. 11. Trompet 8 vt. gehalveerd

Boven-Manuaal

- No. 1. Prestant 8 voet, groot F in het front van Engels Bloktin
 No. 2. Holpijp 8 vt. groot octaaf van Wagenschot
 No. 3. Holfluit 8 vt. beide onderste octaven gedekt
 No. 4. Viola de Gamba 8 vt.
 No. 5. Octaaf 4 vt.
 No. 6. Fluit 4 vt.
 No. 7. Carillon 3 sterk vanaf klein G
 No. 8. Woudfluit 2 vt.
 No. 9. Vox humana 8 vt. met vrij zwevende tongen

Van de fagot 16vt. en de Trompet 8 vt. zijn in de Tweede Wereldoorlog waarschijnlijk kogels gemaakt. De Vox humana is niet meer te genieten. Voor de meeste lezers zal bovenstaande abacadabra zijn, een orgelkenner weet nu wat het voor een orgel is.

In twee jaar moest van Oeckelen het orgel klaar hebben, anders zou hij op bestektermijnen twintig gulden gekort worden. Ik geloof dat het hem gelukt is.

Een en ander werd door de Kerkvoogden en Notabelen der Hervormde Gemeente op 18 december 1848 ondertekend, te weten H. T. Emmelkamp, D. G. van Dijk, K. R. Wigboldus, G. Benthem Reddingius, T. K. Bouwman, J. A. Eerker Smidt, H. K. Nieboer, R. H. Hilbrands en R. D. van Bruggen. Er zullen van voorouders van huidige dorpsbewoners bijzitten.

Het orgel van Thesinge

De staat van onderhoud van het orgel van Thesinge is beduidend beter. Bij de laatste restauratie van de kerk is het instrument

meegenomen. Roelof Meijer uit Veendam heeft het orgel in 1873 gebouwd. Het is een klein orgel met een mooie klank en een prachtig front. Het heeft één manuaal en een aangehangen pedaal van C - B. Het kent de volgende registers:

- Prestant 8 voet
 Bourdon 8 voet
 Viola 8 voet
 Ocxtaaf 4 voet
 Fluit 4 voet
 Octaaf 2 voet
 Cornet
 Ventil

Ook dit instrument past, zoals Hein Peter stelt, goed in de ruimte van de kerk. Het is eigendom van de Stichting Groninger Kerken terwijl het orgel in Garmerwolde eigendom van de kerkelijke gemeente is.

Tenslotte

Tijdens de kerkepad-drukten zullen de orgels regelmatig bespeeld worden. Ik kan de niet-kerkelijken en de anders-kerkelijken uit onze dorpen aanraden eens te gaan luisteren naar hun muziek. Net als de muziekkorpsen hoort het orgel bij het dorp. Toen het orgel zijn geschiedenis begon was het nog draagbaar, nu is het opgeborgen in het kerkgebouw. Het muziekkorps komt naar z'n luisteraars toe, ik nodig een ieder uit om op één van de kerkepad-dagen (16 en 23 augustus a.s.) eens naar de orgelmuziek toe te komen. De blaasbalgen zullen hun uiterste best doen.

Jos de Vries

WIST U DAT ...

er 'n vergissing is gemaakt in de G. + T. E. van juni in 't stuk van de „Bazar”. Niet Cor van Tilburg maar Lily van Tilburg had de 1e prijs van de schutters!! Eerlijk is eerlijk!

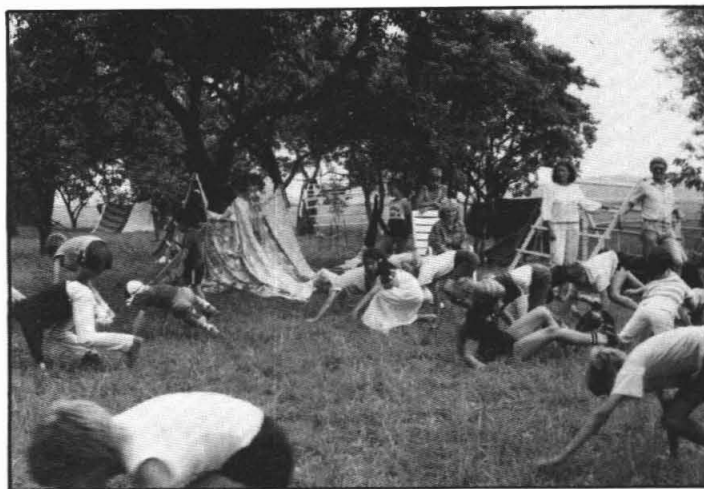

foto: Liesbeth Hofstra

De laatste schooldag op basisschool "de Til"

Vrijdag 4 juli 1986 hadden we de laatste schooldag. We gingen tenten bouwen in de voortuin van Ritsema. Iedereen nam wel wat mee. Bijvoorbeeld wasrekken, lakens, spelletjes of boeken. Er stonden zeker 10 tenten met er in een groepje van 5 of 6 kinderen uit verschillende klassen. Na een tijdje kwam juf Annita vragen of we nog naar de bibliobus moesten, om boeken te ruilen. Eventjes later weer kwam meester

Smid of we ook wat drinken wilden; natuurlijk wel. Toen mochten we weer spelletjes doen. Het was ongeveer 12 uur toen we gingen eten. We kregen een bolletje brood met knakworst (mosterd en ketchup naar keuze werd voor gezorgd). Daarna nog een paar bolletjes met kaas. Na het eten gingen we gezelschapsspelen en kringsspellen doen. Onder anderen stoelendans, schipper mag ik overvaren enz. enz.. Na de spelletjes om ongeveer 2 uur mochten we naar huis. Je mocht eventueel ook verkleed op school komen.

Geert en Wiltse Hoekstra

Kerkdiensten Gereformeerde kerk

- 3 aug: 9.30 Ds. Feenstra, Zevenhuizen
 2.30 Ds. Feenstra, Zevenhuizen
 10 aug: 9.30 Ds. van de Peppel, Assen
 2.30 Drs. Reinders, Ten Boer

Thesinge-Garmerwolde

- 17 aug: 10.00 gezamenlijke dienst in de Ned. Herv. kerk te Garmerwolde: Ds. de Vries-Batenburg
 2.30 Drs. Oldenhuis, Kollum
 24 aug: 9.30 Ds. Jurjens, Groningen
 2.30 Ds. van Wieren, Leek

Installatiebedrijf
 Fa. W. KOOI & Zn.

MIDDELBERT
 050-416263

ENGELBERT
 050-416217

**GAS - WATER
 ELECTRA**

CAFÉ BILJART DE BADDE

voor een
 drankje
 en een
 hapje

POP DIJKEMAWEG 13
 O.H.BRUG
 TEL. 420842

Goederen gebracht
 in de L. v.d. Veenstraat 3
 Garmerwolde,
 (050-413045)
 worden vrijdagavond
 thuis gebracht.

Tevens:
 Suède-reiniging,
 stoppage en
 kledingreparatie.

Goed voor uw goed

Motor of bromfiets MOTORENHANDEL Joop Noordhof

Bovag-lid

Levering van alle soorten
 rijwielen, motoren,
 bromfietzen

ZUNDAPP - KREIDLER - GARELLI
 VESPA - TOMOS - YAMAHA
 FANTIC

○ Alle kleuren en modellen uit voorraad
 leverbaar ○ Vele accessoires en onderdelen
 ○ Prima service en reparatie

**RIJKSWEG 15
 GARMERWOLDE
 TELEFOON 05902-1624**

Werkplaats 's maandags de gehele dag gesloten.

Gaarmwolder stroatmaart

Op vaier juli is veur de zesde keer Gaarmwolder stroatmaart holl'n. Een grunnings woord veur "braderie" is nait te vind'n.

't Was gelukkig nait zo waarm meer, allain wat winderig. Elk joar stoa je d'r weer verboasd over wèl d'r weer met 'n kroam stoa en woarmit ze d'r stoa.

D'r zèl toch wel wat an verdaind wodd'n aans kwaam'n ze ja nait weer.

't Is te hoop'n dat de verainens dei d'r stonn'n ook an heur trekk'n komm'n benn'n, want 't vragt al tied hail wat veurberaid'ns. En 't is elke keer moar weer ôfwacht'n of 't lopt of nait.

Dizze keer waar'n d'r ook jongelu bie, dei mit woare koopmans-kunst pebaaiern heur speulgoud, waar ze zich nou te groot veur vuil'n, te verkoop'n.

'n Verzoameloar pebaierde zien stain'n an de man te breng'n. Hai har d'r warempel 'n echte ollerwetse kassa bie. Woar of ze 't geld an oetgeem'n zoll'n wizz'n ze nog nait.

Zo drok as aander joar'n is 't nait west, en 't was ook nait zo gezellig. Zòl dat toch an 't weer leeg'n hemm'n of kwam 't deur-dat er in Ten Boer kermis was. Ken d'r nait 'n beetje overlegd wodd'n dat er nait tegelik in twei dôrp'n van de gemainte wat te doun is?

Deur dei kermis in Ten Boer konn'n wie gain euliekouk'n en nog van bekende ploatsge-noot'n eet'n. En dat hèt ons wel begroot.

Zòl d'r nog ais weer koukhakk'n komm'n kenn'n?

'n Ollerwetse sport dei vrouger op bouldoag'n doan wör en woarvan 'n hailboel jongelu nait wait'n wat'is.

Vrouger ging de voader van 't gezin mit 'n schone rooie buusdoukl noar bouldag. Veur 'n poar cint'n - sums ook veur niks - kwam hai den mit gesloag'n kouk in buusdouk toes. Dat'er wel ais 'n beetje

Schone verkoopsters (foto: Jos de Vries)

zaand of zoagmeel an zat was nait zo slim. Zaand schuurt de moag.

Op zo'n stroatmaart is elk en ain op 'n kopie oet. Of 't al tied lukt is 'n tweede.

Je zain ook nog weer ais olle bekend'n, doaram zol 't wel oardeg weez'n as dizze stroatmaart in staand holl'n wör, moar den mos d'r ainlieks 'n stukje meziek bie. Dat hemm'n wie mist. 'n Draaiörgel huur'n zol dat zo duur weez'n? 't Kon wel ais 'n boel meer gezelligheid breng'n.

Braderie

Mevrouw Jansje Dijkstra heeft het spreij van de Plattelandsvrouwen gewonnen. Het tafellen ging naar de heer J. Nienhuis uit Ten Boer.

Sjoelen "Wester": 1. E. Terpstra, 2. E.D. Post, 3. A. Buringa.

De mand met boodschappen van de Vrouwenraad is gewonnen door de heer R. v.d. Molen.

Wandelend koffiepak (foto: Jos de Vries)

De Leeuw moet blijven, ook op de braderie werd daar hard voor gevochten door verkoop van lekkere koek (foto: Jos de Vries)

't Voorjaar begint met kleur!

Uw huis is de schilder waard.

**Schildersbedrijf
H. HOFSTEDE**

verf - glas - behang -
klompen - laarzen -
zaden

9797 PC Thesinge,
G. N. Schutterlaan 28,
telefoon 05902-1957

ELEKTRO
STEREO
HI-FI
TELEVISIE

E. Havenga

Oude Rijksweg 9
Garmerwolde
050-416425

DROGISTERIJ-PARFUMERIE-REFORM-SCHOONHEIDSSALON

DE VRIES

WINKELCENTRUM LEWENBORG GRONINGEN TELEFOON 050-410508.

Modern **SCHOENMAKERIJ**
E. H. VENEMA GEDIP. SCHOENMAKERSLELLER

- volledige schoenreparaties
- sleutelshop
- alle slijpwerk

KAJUIT 252 LEWENBORG

Grote aanmoediging is het halve trekwerk (foto: Jos de Vries)

Touwtrekken Garmerwolde

Uitslag:

Heren:	
1. Café Jägermeister	14 pntn
2. landbouw	12 pntn
3. GEO zondag	9 pntn
4. PJG	8 pntn

5. Toneelver. 'Wester'	7 pntn
6. GEO zaterdag	4 pntn
7. Kwekerij Veenstra	2 pntn
8. IJvereniging Presto	0 pntn

Dames:

1. GEO	4 pntn
2. Wester	0 pntn

Uitslag verloting Dorpsbelangen

De prijzen zijn gevallen op:
1551, 1166, 2151, 2982, 1347
1192, 2473, 1525, 1102, 1040
2910, 1326, 1539, 1959, 1933
1197

Prijzen kunnen worden afgehaald bij mevrouw Trijn Haven-
ga, Oude rijksweg 9, Garmer-
wolde voor 1 september 1986.
Niet opgehaalde prijzen vervallen aan de vereniging.

Ertribune bij het touwtrekken (foto: Jos de Vries)

Oldernmiddag

Was t veurig joar kold en regen, dizze keer was t smoorhait. Der waren toch ook oareg wat lu op oafkommen.

t Koor van de Grunneger Sproak haar van alles op t program.

Verskes in t Hebreeuws, Duuts, Engels, Nederlands en vanzelf in t Grunnegs.

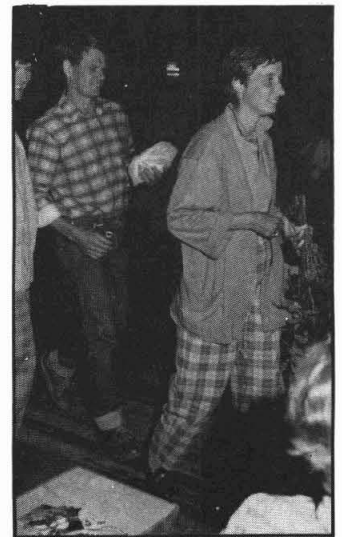
Ze waren in Grunneger kostuum, waar je t aal waarm van kregen als je der noar keken. Mor t leek wel mooi.

Op toafels lagen papieren mit teksten van verskes, zodat wie sums ook mit zingen konnen.

Ook waren der nog paar vraauw-lu, dij veurdrachten deden. Veural de leste kreeg de lachers op heur hand mit heur vertelsels over n schurreldouk, n pak van Wilson en Glenny en over schouljuffrouw dij ietsie, pietsie, wietsie mog stikken in heur fietsie.

We werden ook nog poar keer trakteerd deur de Vrouwenroad. t Was echt een haile gezellige opening van de feestweek.

Janna Hazeveld

Prijsuitreiking puzzelrit 5-7-'86. Bloemen en een plastic zak mit inhoud voor de van Weerdens. Let op de ruitjeskieren! (foto's: Jos de Vries)

Aan de door de Noord Nederlandse Motor- en Autoclub georganiseerde puzzelrit namen op zaterdagavond 5-7-86 33 auto's met rond de 100 inzittenden deel. Een groot succes. Met de vaak verraderlijke opdrachten had de familie Kiel uit Garmerwolde de meeste moeite: 46 punten, voldoende voor de aanmoedigingsprijz. Vanuit Café de Leeuw de uitslag:

1. S. van Weerden, 'Eemskanaal	513 pnt
2. H. Veninga, Garmerwolde	377 pnt
3. J. v.d. Tuuk, Garmerwolde	373 pnt
4. G. Bouwman, Thesinge	367 pnt
5. P. J. Ganzeveld, Garmerwolde	334 pnt
6. G. J. van Dijk, Thesinge	303 pnt

GEZIEN...

dat u bij Vos Optiek meer bril krijgt voor uw geld. Grote keuze in uiterst betaalbare monturen van de bekende merken met betrouwbare garantie en service

GEHOORD...

Dat u voor een deskundig advies ook bij een HOORAPPARAAT bij Vos Audio moet zijn.

Fida Erkend
(Huisbezoek op afspraak)

VOS OPTIEK AUDIO

OUDE EBBINGESTRAAT 65 - 9712 HE GRONINGEN - TEL. 050-129102

Voor uw:

BRUILOFTEN
FEESTEN
RECEPTIES
VERGADERINGEN
ZALENVERHUUR
050-416244

Oude Rijksweg 6
Garmerwolde

Voor aardappelen, groenten, fruit, exotische vruchten en primeurs gaat U naar de

echte Groenteman

Groentehal VEGTER Ten Boer

Tel. 2592 - Ten Boer
Tel. 1368 - St. Annen

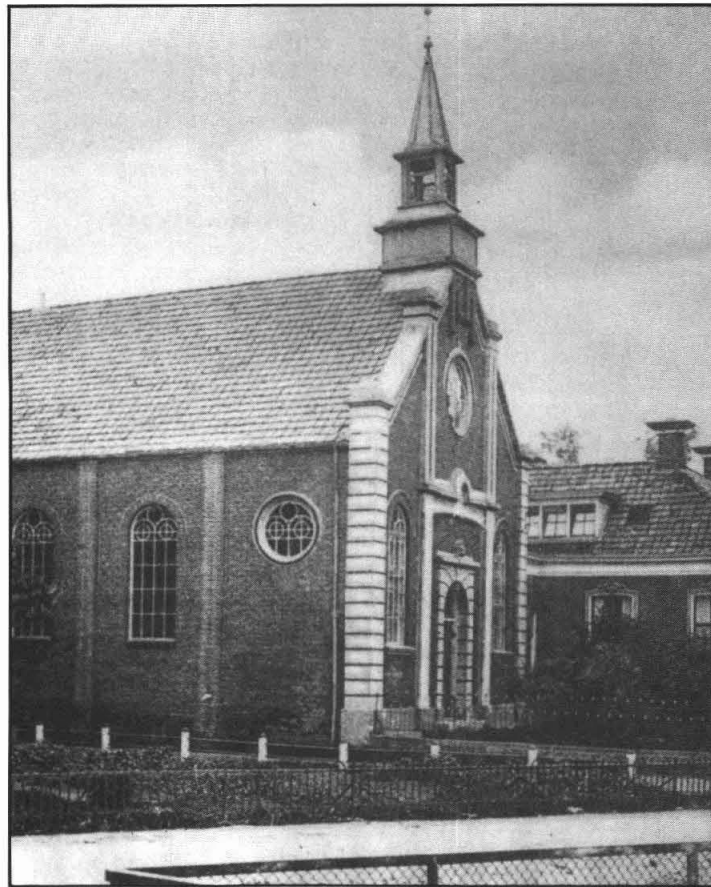
Hondervijftig jaar kerkgeschiedenis

De huidige bewoners van de pastorie van de Gereformeerde kerk in Thesinge, Dick Sybenga en Annita Sybenga-Reijmerink, hebben op verzoek van de kerkeraad een 80 pagina's tellend boekwerkje samengesteld over de geschiedenis van de gereformeerde kerk in Thesinge.

Door de al jarenlang bestaande interesse van Dick in het napluizen van de af- en herkomst van zijn familie kennen zij de weg in het Rijksarchief in Groningen.

Het speurwerk hebben zij met veel plezier verricht. Dick kwam aan de weet dat zijn voorouders een grote rol hebben gespeeld in de geschiedenis van de Thesinger Gereformeerde kerk. Ook bleek hen dat veel Thesingers familie van elkaar zijn. Daarover zou je op zich een heel boekwerkje kunnen maken, vertelden zij. Wie weet komen ze daar nog eens aan toe! Over de tot standkoming van het boekwerkje en over de inhoud willen Dick en Annita wel iets vertellen.

In september '85 heeft men het feit herdacht dat een groep mensen zich 150 jaar geleden van de Ned. Hervormde kerk van Thesinge afscheidde. Zij stichten een eigen kerkgemeenschap, die zij de Christelijk Afgescheiden Gemeente noemden. Naar aanleiding van deze herdenking is een groep mensen in de notulenboeken gedoken en heeft men een aantal zaken op papier gezet die interessant zouden zijn. In november vroeg de kerkeraad aan ons of we alles aan elkaar wilden breien en er een boekwerkje van wilden maken. We hebben alle notulen weer doorgeworsteld, we hebben wat oude documenten en foto's opgezocht en rond Pasen vonden we dat hetgeen we hadden maar genoeg moest zijn,

Gereformeerde kerk en pastorie te Thesinge

hoewel alles nog niet volledig was.

Het duurde wat langer bij de drukker dan de bedoeling was maar begin juli konden we de boekjes eindelijk halen.

...NIET MET STEEN EN HOUT ALLEEN...

Dit is de titel van het boekje en hier volgt in 't kort de inhoud: In 1816 kreeg de Nederlands Hervormde kerk een andere organisatie. Er waren mensen die dat een slechte zaak vonden omdat vragen over geloven en belijden op de achtergrond zouden

komen te staan en de predikanten in feite konden prediken wat ze maar wilden. Eén van de bekendste tegenstanders van Ds. De Cock uit Ulrum. Samen met Ds. Scholte uit Doeveren ging hij in 1834 over tot afscheiding van de Hervormde kerk. Ook in Thesinge zijn mensen, waaronder Hendrik Everts Dijk, Johannes Hendericus Dekens en Klaas Jan Bouwman, die de mening van Ds. De Cock delen.

Zij bezoeken zijn diensten regelmatig hetgeen tot grote ongerustheid leidt bij o.a. Ds. Buisman van Thesinge.

Op zondag 27 september 1835 komt Ds. De Cock bij H. E. Dijk voor 18 personen preken en hij stelt voor een gemeente te stichten. Er worden ouderlingen en diakenen gekozen en kinderen gedoopt. Dit is het officiële begin van de Chr. Afgescheiden Gemeente. De gemeente groeit steeds meer. Men koopt een huis (thans café Molenzicht) en verbouwt dit tot kerk. Dit pand heeft tot 1876 dienst gedaan, dan wordt het huidige gebouw in gebruik genomen. De galerij en het orgel zijn er in 1916 gebouwd. Inmiddels heeft de kerk in 1869 de naam "Christelijk Gereformeerde Kerk" en in 1892 de naam "Gereformeerde Kerk" gekregen. In 1939 is er onenigheid en splitst de kerk zich in twee groepen; de Gereformeerde en de Chr. Gereformeerde Kerk.

Het boek bevat foto's van diverse predikanten, de kerk en pastorie door de jaren heen, bladzijden uit de archiefboeken, brieven en plattegronden. Ook staan er foto's in van jongerenclubs en zangverenigingen en een lijst van de predikanten en ambtsdragers met enkele gegevens over hun af- en herkomst.

De kerkeraad heeft elk gereformeerd gezin een boekje gegeven, maar er is nog een voorraad over voor mensen die geïnteresseerd zijn. Dezen zijn à f 10,- af te halen bij Dick en Annita in de pastorie. Bestellen kunt U ook door middel van f 14,75 (dit is inclusief portokosten) over te maken op nr. 32.07.04.017 van de Rabo-bank te Garmerwolde. Het gironummer van de bank is 916938. Dit dan omschreven met "Gedenkboek" ten name van de Gereformeerde kerk en U krijgt een exemplaar thuis gestuurd.

Truus Top

Ik zeg, je bank moet dicht in de buurt zijn...

Inderdaad. Geld moet u bij de hand hebben. Betalingen moet u even kunnen regelen. En daarom moet uw bank dicht in de buurt zijn.

Voor de Rabobank hoeft u niet ver te gaan...

Rabobank
Buurtbank.

Puzzelrit Thesinge

Op vrijdag 20 juni organiseerde de Vereniging van Dorpsbelangen weer de puzzelrit voor auto's en motoren. De deelname was best dit jaar. Er deden 27 auto's mee; dit is twee meer dan vorig jaar. De meeste auto's waren vol zodat er 85 à 90 personen meededen.

Het bestuur had zijn best gedaan om weer een mooie route uit te zetten. Uit de reacties bleek dat dit aardig gelukt was. De rit ging rondom het Schildmeer. Omdat ons dorp op het ogenblik in tweeën is gesplitst vanwege de brug, begon de rit in Ruischerbrug. Zo'n puzzelrit uitzetten kost het bestuur heel wat tijd, hoewel het altijd reuze gezellig is. Eerst zetten een paar leden van het bestuur de route uit, waarna op een andere avond de rest de route rijdt en controleert op fouten.

Daarna word de rit nog eens gereden alvorens de stencils worden gemaakt. Er wordt dan gekeken of alles er nog wel staat. Dat dit nodig is bleek ook dit keer weer. Twee borden waren verdwenen en er moesten dus nieuwe punten opgezocht worden. Vlak voor de puzzelrit gehouden wordt, wordt de route nog een keer gereden, nu met het stencil. Wij doen alles om fouten te voorkomen. Toch sluipt er nog wel eens een foutje in. Dit jaar hadden we er wat puzzeltjes bijgemaakt. Er moesten Groninger plaatsnamen gemaakt worden uit woorden; bijv. "kar kastelen" = Wagenborgen. Met een kaart erbij bleek dit aardig te lukken gezien het aantal goede antwoorden. Verder moesten er vragen beantwoord worden die betrekking hadden op de omgeving.

Om 10 uur moest iedereen binnen zijn en dat lukte allen. De tocht was 58 km lang. Voor iedere km meer dan 60 en minder dan

56 werden strafpunten berekend. Uit het aantal teveel gereden kilometers bleek dat er maar één echt verkeerd gereden was. Deze behaalde dan ook het hoogst aantal strafpunten, namelijk 132.

De uitslag was:

1. Rieks Vegter met 33 strafpunten. Evenals het vorig jaar mocht hij de wisselbeker in ontvangst nemen.
2. Arend Kol met 35 strafpunten
3. Wolter Karsijns met 36 strafpunten.

De drie winnaars kregen een medaille, terwijl alle deelnemers nog een herinneringsmedaille thuisbezorgd krijgen. Uit de reacties van de deelnemers vernamen we dat het weer een gezellige avond was geweest.

Het bestuur.

RECEPT: Bakkersverdraait

Een recept van het Hoge land, een prima idee om van oud brood nog iets lekkers te maken.

Benodigheden:

- ± 12 sneetjes oud brood
- 4 kleine eieren
- 1/2 liter melk
- 2 appels
- 1 citroen
- 2 eetlepels rozijnen
- 6 eetlepels suikers (of een vervangende zoetstof)
- 1 eetlepel kaneelpoeder
- boter of margarine

Verdeel het brood in grove stukken. Klop de eieren los met de melk. Schenk dit over het brood en laat het brood hierin een poosje weken. Schil de appels en snij het vruchtvlees in stukjes, pers dan de citroen uit en sprenkel het sap over de stukjes appel, en schep ook de rozijnen hierdoor. Schep dit alles met de suiker en de kaneelpoeder door het brood. Doe het mengsel in een ingevette ovenschaal en bestrooi de massa met de rest van de suiker. Zet het broodschoteltje in een matig warme oven en bak het in 30-40 min. gaar, tot er een bruin kostje op komt.

Als warm hapje is dit "bakkersverdraait" heel lekker.

Joanne van der Meulen

DE LAATSTE PEUTERSPEELZAALMIDDAG VOOR DE VAKANTIE

(of: het afscheid van Jurjen en Tonnie

Drie juli was het dan zover; de laatste speelmiddag.

Alle kinderen mochten verkleed naar de peuterspeelzaal komen. Het was een mooie zomerdag, en zo gingen de peuters, juf Marjon en de ouders in optocht naar de speelweide. Daar mochten ze heerlijk spelen op de glijbaan, schommels en wip-wap.

Ondertussen werden er pannenkoeken gebakken die even later door de peuters lekkers werden opgepeuzeld. Ook werd er een glaasje ranja bij gedronken. Voor de ouders was er koffie en zelfgebakken cakejes. Lekker! Tonnie Elema trakteerde de peu-

ters op een lekker toetje met slagroom, want het was voor hem en Jurjen echt de laatste dag op de peuterspeelzaal. Daarna gingen we in optocht terug naar "Benjamin", waar alle kinderen nog eens door Jurjen Top werden getraakteerd op een ijsje.

Met hele volle buiken gingen de kinderen weer voldaan naar huis.

Tonnie en Jurjen, straks heel veel plezier op de Basisschool, en voor iedereen **een hele prettige vakantie.**

namens de ouderraad, Marian Zijl.

EEN LAATSTE STAND VAN ZAKEN

Nog even een belofte inlossen. In het vorig nummer van de G&T beloofde ik de totale opbrengst van de feestdag ten bate van de peuterspeelzaal te zullen geven. We hebben helaas nog niet van alle leveranciers de rekening gekregen waardoor het exacte bedrag nog niet bekend is. Wel is het duidelijk dat het gehoopte bedrag van **DUIZEND GULDEN** ruim is gehaald.

Ook is het belangrijkste doel voor het geld weten we nu: "Benjamin" zal, zo mogelijk nog deze zomer, grondig worden opgeknapt.

Hans van den berg,
namens de V.P.T.T.

Jazzballet

Bij voldoende belangstelling start er in september weer een cursus jazz-ballet in Thesinge. Dit zal zijn op de dinsdagavond van 19.00-20.00 uur. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij Yvonne Tanamal, tel. 050-420158.

CREM

KADO's
VOOR HAAR EN HEM.
Huishoudelijke
ARTIKELEN.

Winkelcentrum Lewenborg
Groningen
Telefoon 050-414040

SHOPPYLAND BEDUM
Telefoon 05900-14384

C.J. Cremer-van Slochteren

HOUT, PLAATMATERIAAL
voor zeer scherpe prijzen

- * 1e kwaliteit
- * Ruime sortering
- * Goede service
- * ook voor: ijzerwaren, verf, keukens, tuinhout, kasten

VRIJBLIJVENDE PRIJSOPGAVE

GRATIS BEZORGING
behalve
schermen
siertegels
bietsen

**HOUTMARKT
NIJDAM**

Woldweg 6-8 - Ruischerbrug -
Telefoon 050-416135

Gratis op maat

Tegenover wijk Lewenborg

foto film
merema
geluld

**VOORDEELIGER IN
'SWERELDS GROOTSTE
MERKEN...!**

winkelcentrum „lewanborg“
tel. 414779
 groningen

Bejaardenreis Thesinge

Woensdag 25 juni gingen de bejaarden van Thesinge aangevuld met 50+ ers een dagje op stap. Om half 9 werd op 'Smidshouk' in de bus gestapt en werd er koers gezet naar Groningen om via o.a. Paterswolde en Dondelen in Vledder te komen, waar koffie werd gedronken in 'Berk en Heuvel'. Na een half uurtje werd weer gestart en ging het richting Giethoorn. Hier werd de lunch gebruikt en kregen we gelegenheid wat rond te wandelen. Op zoek naar paling trof één van de passagiers nog een oude bekende, nl. Ome Jan, de palingboer. Deze staat ook altijd in Groningen op de markt. Met een plastic tasje met paling stapte de passagier dan ook weer in de bus.

Tegen half twee werd koers gezet naar Ossenzijl, waar een boottocht op het programma stond. De tocht ging door de Weerribben, een natuurreservaat van Staatsbosbeheer. Dit is een uniek gebied met veel water en plantengroei. De stuurman vertelde ons dat er hier veel reeën en vossen zijn, maar het riet

was zo hoog dat we er niet overheen konden kijken. Dit riet wordt geneden en gebruikt om daken te dekken. Het schijnt van goede kwaliteit te zijn. We zagen veel vogels zoals meerkoeten en futen. Sommige jongen zaten nog op het nest. Het was een mooi tochtje en duurde ongeveer een uur. Sommige mensen, waaronder ondergetekende, konden hun ogen nauwelijks openhouden onder het monotone geluid van de stem van de stuurman. Het warme weer en de stilte zullen hier ook wel toe bijgedragen hebben.

Om half zes werd aan de terugreis begonnen door Drenthe om in Zuidlaren te komen, waar de laatste pleisterplaats was in het 'Sprookjeshof'. Hier waren we nog gezellig een uurtje bijeen en om half acht werd naar Thesinge gereden. Ik denk dat ik namens allen spreek als ik zeg dat we een prachtige dag gehad hebben. Het was prachtig weer en de tocht was niet te lang. Het was niet gejaagd en de rustpauzes waren lang genoeg. Alle lof voor het bestuur van de bejaardensoos, die de tocht op voortreffelijke wijze geregeld had.

Roelie Dijkema

Schoolsportdag

We gingen om 8.15 uur van school weg. We gingen naar Ten Boer op de fiets om daar de schoolsportdag te spelen. De groepen 7 en 8 gingen naar veld B, samen met Ten Post. De groepen 5 en 6 gingen naar veld A, samen met Thesinge. Toen begonnen we.

Spel één was een hockeyspel. Er werden een tiental poortjes uitgezet. Die poortjes waren genummerd. Je moest proberen zoveel mogelijk poortjes in de goede volgorde te passeren. Dat moest binnen één minuut. Spel twee was een hindernisbaan. Je moest een slalom om 5 palen, kruipen door een hoepel, onder een touw door kruipen, over een trapezoïde klauteren, 5 huppen om een paal en terug. Spel drie was hardlopen. Een baan van 25 meter. Een paal op het eind als keerpunt. Spel vier was verspringen. Waar je springt wordt gemeten. Spel vijf was korfbal. Je kon vijf ballen door een korf gooien. De afstand was 3,05 m. Aantal goed gescoorde ballen telt. Spel zes was lijnbal. Je moest een bal over een hoog gespannen lijn gooien en weer opvangen. Spelduur was 1/2 mi-

aantal leuke dingen. Tussen de middag werd er een barbecue georganiseerd op het schoolplein. Het rook er heerlijk en er werd prima gegeten. De wind gooide alleen wat roet in het eten door de bordjes en het bestek weg en de parasols omver te blazen. Om half twee werd het spel voortgezet. Tegen drieën kwamen de kinderen moe maar voldaan weer terug bij school, waar ze nog op een ijsje getrakteerd werden. Iedereen ging na een geslaagde dag opgewekt de 6 vrije weken tegemoet.

Detta v.d. Molen

nuut. Aantal gevangen ballen telt. Spel zeven was een kreefteloop: je moest lopen op handen en voeten met de buik naar boven, een korte slalom heen en terug. De tijd telt.

Spel acht was geen spel maar daar kon je ranja drinken. Spel negen was blokjes stapelen. Je moest blokken opstapelen en voor elk blokje kreeg je 10 punten. Spel tien was een kruiwagenrace. Je moest starten met een kruiwagen met daarin 2 ballen. Je moest over een wip-wap, een slalom om 4 paaltjes en weer terug. De tijd werd genoteerd. Spel elf was fietsen met hinderenissen. Je moest starten met een fiets met 5 ringen om het stuur. Je moest een slalom om 5 palen, daarna moest je in een rechte lijn weer terug en om elk paaltje één ring doen. Spel twaalf was geen spel maar ranja drinken.

Leonie Schuur

REDAKTIE ADRESSEN

Redactie Garmerwolde:
Carel Hazeveld, Peta Jurjens,
Elisabeth Schuling, Jos de Vries,
Detta v.d. Molen.

Redactie Thesinge:
Kees Faber,
Andries v.d. Meulen, (fotograaf),
Joanne v.d. Meulen,
Truus Top, Ad v. Zalk.

Eind-redactie Garmerwolde:
Elisabeth Schuling,
L. v.d. Veenstraat 2,
tel. 050-416355.

Eind-redactie Thesinge:
Kees Faber, Kapelstraat 5,
tel. 05902-2257.

Administratie: Peta Jurjens,
L. v.d. Veenstraat 15,
9798 PK Garmerwolde,
tel. 050-416094.
Bank: Rabo Garmerwolde,
rek.nr. 32.07.05.749
giro v.d. bank 916938.

Abonnementsgeld f 17.50 p.j.

Kopij inleveren: steeds vóór de 15de van de maand.

Stoomfluitjes

Te koop aangeboden:

- 1 paar voetbalschoenen, merk Pony; is éénmaal op gespeeld. Maat 43. Prijs nader overeen te komen.

- een konijnloop

Te bevragen bij E. Bos, De Dijk 17, Thesinge. Tel. 05902-2257.

Touwtrekken

Vrijdag 22 augustus om 19.00 uur touwtrekwedstrijden tussen de straten van Thesinge; voor dames en heren. Hou deze datum dus vrij!

Ver. v. Dorpsbelangen

Laatste schooldag OBS Garmerwolde

De weergoden waren de leerlingen van de basisschool dit jaar gunstig gezind bij het vieren van de 'laatste' schooldag. Voor de vier zesdeklassers was dit echt de laatste schooldag. De dag begon met verkleden en schminken. Daarna werden de kinderen in 11 groepen verdeeld en begon het levend ganzebord door het dorp. Er moesten o.a. foto's herkend worden, er werd gesjoeld, er was een kruiwagenrace, er werd ringen gegooid, ze moesten stemmen herkennen en nog een

Onze meubels mogen gezien worden!

slagter

telefoon 05902-1383 interieurverzorging
stadsweg 63, 9791 kb ten boer betimmeringen

Wie zoent hier wie?
Oplossingen naar red. G & T. (foto:
Jos de Vries)